

ABONAMENTUL:

Un an 70 Lei = 140 Cor.
 6 m. an 36 Lei = 72 Cor.
 3 m. an 18 Lei = 36 Cor.
 După modul numărului de
 35 bani sau 30 HL.
 Adresa p. curier și în-
 scrierilor Nr. 700.

ROMÂNUL

**REDACTIA
 ȘI ADMINISTRAȚIA**
 Strada Zrinyi numărul 1 a
INSERȚIUNILE
 se primesc la administrație
 și se taxează după tarife
**MANUSCRIPTELE NU SE
 ÎNAPOIAZĂ.**

Ge ni se impune.

- Cu prilejul convenției economice și politice imousă României. —

În numărul nostru de ieri am publicat după ziarul din Capitală, rezumatul „Convenției speciale impusă României odată cu tratatul cu Austria”. Convenția conține clause pe care un stat ca România nu numai că nu le poate accepta, dar are datorita să le refuze cu indignare.

Acea convenție trebuie semnată azi 30 Aug., odată cu semnarea păcii cu Austria. Guvernul român nu o semnează. Prin organele sale oficiale, guvernul protestează împotriva acestei convenții, al cărei scop e să dobească România politicește și economicște.

Tutela politică nu o putem primi, căci tutela ce vor să ni-o impue este echivalentă cu o sinucidere. Consecința e că guvernul trebuie să se retragă. Dar retragerea guvernului, lasă problema în întregime, în picioare, în întregime e care ar fi guvernul care să-și asume o atât de gravă răspundere în fața țării, având curajul să semneze convenția. Vedem că ea are aerul de a fi pornită dintr-un spirit de răzbunare asupra noastră, pe care îl exercită clasa dominantă financiară. Dacă să fim antisemiți, constatăm că convenția e pătrunsă de un spirit atât de semit cum de altfel se putea observa, în anumite momente numai înainte de război — încât face onoarea tuturor cetățenilor noștri, indiferent de religie sau naționalitate. O îngrădire de drepturi pe care și le iau marii financieri spre să-și asigure dominațiunea Europei. A ne lăsa conduși de marea finanță care vrea să surzume independența statelor, ar fi o eroare atât de gravă, încât generațiile viitoare nu se-ar erta niciodată că le-am lăsat drept moștenire sclăvia.

Ceeace surprinde însă, e că „România” care reprezintă păreriile dlui Take Ionescu continuă să se menție într-o atitudine care-i departe de a reprezenta interesele naționale, mai ales într-un moment atât de grav cum e cel de față. Constatăm însă că ori de câte ori au fost puse în joc marile interese ale României, s'au putut găsi bărbați politici în vechiul regat, care să-și facă chestiunea de onor propriu din interesele generale.

Ceeace privește cele scrise de „Adevărul” în chestiunea convenției, nu mai poate fi vorba de atitudine politică, ci de un vechi obicei de a scoate tot ceace este cu puțință din satisfacții personale și de ordin material, înlocuind nevoile naționale îi oferă în mod egal un asemenea prilej. Cu felul acesta de a se purta drept în față marile probleme ale neamului, „Adevărul” ne-a obișnuit încă de mult, cu procedeul de astăzi, recunoaștem nu mai puțin, pe acel generos dinainte de război și în vremea care vrea să conducă azi pe calea cea dreaptă destinele neamului, recunoaștem pe cel care ne-au apărat la Paris, în modul cel mai onest de toți.

Față de un precedent ne mai pomenim în istorie, cum e cazul acestei Convenții, datoria tuturor bărbaților politici e să caute a salva unitatea la care s'au făcut de atâtea zădărnice apeluri, și numai în urma unui serios examen al situației să ia soluțiile care satisfac demnitatea națională și să ne asigurare prestigiul pe care noua ordine de lucru ni-l impune ca să-l păstrăm. X.

30 Aug.

M. S. Regele va vizita Aradul.

Telegrama Suveranului către d. ministru Vasile Goldiș.

Cu prilejul aniversării zilei de naștere a M. S. Regelui, d. ministru Vasile Goldiș a trimis Suveranului o telegramă, aducându-I omagiile sale în calitate de sfetnic al tronului.

D. ministru Vasile Goldiș, a primit din partea M. S. Regelui, următoarea telegramă.

Castelul Peleş.

Cu cea mai vie mulțumire, primesc urările Ce-mi aduceți din orașul Arad, de curând eliberat.

Va fi o mare bucurie pentru Mine, ziua când voi putea mulțumi arădanilor pentru sentimentele ce nu lipsesc a-Mi arăta.

Ferăstrău.

Publicăm telegrama M. S. Regelui, cu o mulțumire cu atât mai mare, cu cât, odată cu o nesfârșită dragoste pentru arădani, se degajează voința Suveranului de a vizita în curând orașul Arad.

Trebue deci să ne obișnuim cu bucuria că în scurt timp M. S. Regele va veni în persoană să vadă Aradul și pe arădani, cari au avut atât de mult de suferit pe urma sentimentelor de adâncă afecțiune și credință ce au păstrat totdeauna față de patria mamă.

Arădani și locuitorii tuturor provinciilor arădane, își vor pregăti sufletul ca de sărbătoare, în așteptarea zilei fericite când vor putea să exprime Suveranului și dinastiei, toată dragostea, tot devotamentul și toată credința de care sunt însoțite față de patrie și tron.

Excursia inginerilor din regat în Ardeal.

Asociația inginerilor din vechiul regat — după cum am anunțat — va face la sfârșitul lunii Septembrie o excursie de studiu în teritoriul de dincoace de Carpați. Inginerii vor vizita orașele industriale de aci. Conform programului excursiunii, ei vor sosi în 21 Septembrie c. la Sibiu, în 22 și 23 Sept. vor vizita uzinele din Hunedoara și dela Ghelar.

La 24 Septembrie inginerii vor veni la Arad și vor vizita uzinele de aci. Dela Arad vor merge la Timișoara. La 25 și 26 vor fi în Reșița, iar la 27 în Mehadia (Băile herculane.) La 28 se vor opri la Orșova de unde se vor întoarce acasă.

Din partea inginerilor de aci se fac pregătiri pentru primirea colegilor din vechiul regat.

* * *

Inginerii de dincoace de Carpați, care doresc a lua parte la această excursie se vor anunța dlui ing. Simption la direcțiunea căilor ferate din Sibiu, plătind înainte suma de 200 cor, ca jumătate din cheltuielile excursiunii.

Un omagiu învățătoarelor și învățătorilor mehedinteni.

Învățătorii mehedinteni veniți să viziteze Aradul, au luat masa, Vineri seara, la restaurantul Crucea albă.

Sub impresia atmosferei triumfale în care se desfășuraseră serbările pentru comemorarea înfrângerii României în război, convorbirea devenită generală, îmbrăca o notă de cald și vibrant patriotism.

Vocile se ridicau din ce în ce mai puternice și mai sonore, cuvintele se transformau pe nesimțite în sunete musicale și în curând vasta sală a restaurantului, răsună de accentele războinice ale cântecelor noastre naționale, cu străluciri ca de fanfară și făcute parcă, să trezească în inimi entuziasmul și să arunce niște regimente nevăzute la asalt.

„La Turda unde voveozii” și „Pe-al nostru steag” s'au sguade întreaga sală cu armonia lor eroică, subliniată admirabil de vocile învățătorilor mehedinteni, în care glasurile argintii ale femeilor strecoară o nuanță de emoționantă dulcioasă.

Publicul din sală entusiasmă, asociindu-se la această serată muzicală spontană, aplaudă din toată inima pe cântăreții veniți de pe plaiurile Mehedinților, să contemple de aproape frumusețea finurilor desrobite.

Cum Dumnezeu a lăsat însă ca românul după ce s'a săturat de cântec să simtă nevoia să și joace, ca prin farmec s'a încins o horă imponentă în care au intrat aproape toți românii cari se găseau în sală.

A fost un moment nespus de frumos și îndulțitor și nu putem să ne exprimăm îndejuns bucuria, văzând modul sincer și minunata tragere de inimă cu care românii, or de unde ar fi ei, înțeleg să lupte pentru solidaritatea națională, prin toate mijloacele posibile din care de sigur că dansurile și cântecile nu sunt cele mai de disprețuit.

Ar fi de dorit să asistăm cât de des la manifestații atât de spontanee, ce în afară de importanța lor latură culturală și artistică, mai au darul să pue într-o fericită evidență caracterul afectuos și plin de veselie al poporului român.

Învățătorii și învățătoarele din Mehedinți, au cântat frumos, au declamat cu inimă și au jucat cu talentul recunoscut pretutindeni al oltenilor, fapt pentru care le aducem omagiul nostru călduros și sincer ca și cântecul lor.

O protestare a dlui N. Iorga.

În »Neamul Românesc« din 29 Aug. d. N. Iorga publică un articol intitulat »Cum își servesc germanii interesele prin știință«, pe care regretăm că nu-l putem publica în întregime.

Dlul N. Iorga i s'a cerut colaborarea la o Istorie universală a dr. Helmolt, pentru capitolele referitoare la Români, Huni, Bulgari, Unguri și Țigani. Dsa a scris acele capitole în ce privește pe români până la 1913.

Se întâmplă însă că »toate capitolele, spune d Iorga, sunt continuate pentru ultimii 5 ani, cuprinzând războiul, de o mână străină, dar tot sub numele meu«.

Pe urmă d. Iorga arată falșurile ce s-au comis, și care pe orice om onest trebuie să-l scandalizeze. Ne asociem protestului dlui Iorga și credem de o înaltă datorie morală a noastră să

reproducem sfârșitul articolului marelui nostru istoric:

Prefața caută să ascundă incalificabilul fals și crima morală de a pune sub numele unui om înjosirea patriei sale. Se spune că, nefiind posibil să mă găsească pe mine și pe alt colaborator, d. Milkowicz, sarcina continuării s'a dat unui dr. Johannes Holfeld, dar că adausele, „întru cât era cu puțință”, au fost trimise autorilor „spre revedere”. În cazul meu, și de sigur și în cellalt, e o sîruntată minciună. Sub ocupația germană puteam fi întreat și, evident, aș fi refuzat cu indignare odioasa contrafacere.

Iată de ce mijloace se servește știința germană, întru toate asemenea cu diplomația germană pe care o cunoaștem.

Până voi putea lua măsuri judecătorești, ridic energic o protestare, care aș dori să aibă cuvenitul răsunet.

Colecta pentru biserica Mărășești.

Cu prilejul sărbătoririi eroilor dela Mărășești în ziua de 6-19 August, Reuniunea femeilor române din Arad și împrejurimi a colectat pentru biserica Mărășești, cu următorul rezultat:

Bilete și suprasolviri	cor.	854
Dra Elvira Cornea și Lucia Mihulin		255
Elvira Coșa		146
Oița Ispravnic		86
Stela Herbay		585
Tibi Herbay		600
Seni Herbay și Tiți Ispravnic	împreună	1474
Surorile Lugojan		505
Octavia Burza		160
Livia Raicu		60
Surorile Paguba		181
Baby Demian		300
Lucia Pițeru		120
Felicia Moșescu		72
Cornelia Balta și Stella Moldovan		450
Livia Vățianu		250
Zoe Iacob		310
Mărioara Bodea și Felicia Raicu		76
Florica Merariu		200
Viorica Evuțian		23
Lucia Popoviciu		172
Ersilia Marcoviciu		200
Constanța Savu		200
Dăruire din partea dlui Bozidar		100
Total		7588
Cheltueli cor.		509-20
Venitul curat cor.		7078-80

Colecta pentru soldatul român.

Cu prilejul sărbătorilor din 15/28 August au dăruit pentru soldatul român:

D. Gheorghe Șimandan, măcelar	cor.	300
Braun Samu, comersant		100
Nestor Hanzu		200
Baron dr. Neumann Manó		4000
D. Petru Czernty		50
Total		4650

Reuniunea femeilor române din Arad aduce mulțumiri și pe această cale persoanelor care și-au dat obolul lor.

Tratatul de pace între America și Germania.

Paris, 30. — Radiograme din New-York anunță, că partizanii președintelui Wilson au început o întinsă propagandă pentru votarea tratatului de pace cu Germania, fără a mai aduce modificări (Ag. Dacia.)

Paris, 30. — Radiograme din New-York anunță, că în Statele-Unite este mare fierbere pentru atitudinea lui Wilson în chestiunea tratatului de pace cu Germania. Senatorii republicani fără excepție, sunt în contra ratificării păcii germane, în condițiile stabilite la Versailles. Două soluțiuni par azi verosimile pentru ratificarea tratatului german; revizuirea lui în întregime sau pace separată între America și Germania. Presa republicană agită în acest sens. (Ag. Dacia.)

INFORMAȚIUNI.

— D. Iuliu Babescu, consilier la resortul internelor călătorind la Budapesta s'a oprit Vineri, pe o zi, în Arad. Cu acest prilej, dsa a declarat că în cel mai scurt timp se vor lua dispoziții cu privire la instalarea autorității românești la poliția din localitate.

— Pelerinajele la Maria Radna, până la alte dispoziții sunt interzise.

— Cursurile la liceul „Moise Nicoară” din Arad se vor face numai în limba română, atât în clasele inferioare cât și în cele superioare. Elevilor de altă naționalitate din clasele VI, VII și VIII, cari nu-și vor putea însuși limba românească până la sfârșitul anului școlar li se acordă dreptul de a depune examen particular în limba maghiară.

— Baronii de Rotschild intenționau să creeze un regat evreesc în locul Palestinei din Ungaria și Galiția unite. Pentru ajungerea acestui scop baronii de Rotschild au avansat mari sume de bani bolșevicilor unguri și au neput o întinsă propagandă în Galiția.

— La Serbarea poporală aranjată în Pâncota pentru ajutorarea copiilor orfani, a avut loc, după cum suntem informați, o provocare, care dovedește lipsa de educație a celui care a crezut că prin astfel de proceduri ne-ar putea jigni.

Trei domnișoare române îmbrăcate în frumoase costume naționale, au fost insultate de un domn Bodi învățător în Siria, căruia nu i-a plăcut costumele naționale al lor. Când era să se joace hora, domnul Bodi a strigat „cuș”.

Am voi ca asemenea cazuri de provocațiune să nu se mai repete.

— Legațiunea franceză, desminte știrile publicate cu privire la faptul, că trupele franceze de ocupație în Bulgaria, ar fi fost atacate de bulgari și c-ar fi suferit pierderi.

Un comunicat adresat de legație, presei din capitală, spune că desarmarea bulgarilor continuă în mod normal, și că o manifestație a unor locuitori lipsiți de adăpost, a fost reprimată de jandarmi, fără să se fi simțit nevoie de intervenția trupelor franceze. Comunicatul adaugă, că nu s'a simțit nevoie până acuma să se recurgă la concursul trupelor române.

— Se anunță din București că ziaristii arestați acolo pentru atitudinea lor în timpul ocupației, vor fi puși în curând în libertate.

— Brutarii din capitală, au declarat că nu pot vinde chilogramul de pâine albă cu prețul de lei 3-50 ce le-a fost fixat.

— Producția medie a unui pogon de grâu, e calculată anul acesta la 800 chg. pentru Muntenia și Oltenia — și la 700 chg. pentru Moldova.

— O notă trimisă Conferinței, de Bulgaria, arată că aceasta se opune să se dea sărbătorilor, teritoriile dela granița occidentală bulgară.

O altă notă bulgară cere grăbirea repatrierei prizonierilor.

— Interzicerea vânzării lemnelor a fost ridicată, permițându-se negustorilor să vândă din acest articol până la 30% din marfa ce au.

— Intreg teritoriul de dincoace de Carpați a fost împărțit din punct de vedere economic în 16 regiuni, denumite consilierate agricole.

Șef al consilieratului agricol XI cu sediul în Arad, a fost numit d. Onisifor Beju.

x Legător de cărți Iustin Ardelean Arad str. Weitzer vis-a-vis de poarta poștei. — (Nr. A. 380-3.)

Comandamentul General al Etapelor și al Zonei de Ocupație Militară.

Nr. 247.

ORDONANȚĂ.

Noi Comandantul General al Etapelor și al Zonei de ocupație Militară în baza ordinului Comandamentului Trupelor din Transilvania Nr. 2919.

ORDONĂM:

1. Toți ofițerii unguri care n'au făcut parte din armata bolșevică și cari se găsesc pe teritoriul ocupat de Armata Română sunt prizonieri de războiu. Ei vor fi internați pe loc și se vor prezenta săptămânal la Comanduirea Pieței cea mai apropiată.

2. Se interzice cu desăvârșire pentru ofițerii unguri portul uniformei în întreg teritoriul ocupat de Armata Română, afară de ofițerii de poliție și jandarmii în funcțiune cu semnul distinctiv.

3. Toate legitimațiile și autorizațiile date de diferite autorități militare române prin care se permitea portul uniformei se anulează odată cu apariția prezentei ordonanțe.

4. Toți ofițerii sunt obligați a se prezenta săptămânal la Comanduirea Pieței respective după cum urmează:

a) în fiecare Luni	cei dela litera A la C incl.
b) " " Marti	" " D la F "
c) " " Mercuri	" " G la J "
d) " " Joi	" " K la M "
e) " " Vineri	" " N la P "
f) " " Sâmbătă	" " R la T "
g) " " Duminică	" " V la Z "

5. Toate dispozițiunile prevăzute în prezenta ordonanță se aplică și aspiranților de ofițeri și elevilor de școală militară unguri.

6. Contravenienții la dispozițiunile de mai sus vor fi trimiși în judecata Curții marțiale și pedepsit dela 6 luni până la 1 an închisoare și cu 5000-10000 lei amendă, sau cu amândouă deodată.

7. Constatarea contravenienților se va face de Comisari regali, pretori, comandantii de piață, ofițeri de jandarmi, poliție militară și judiciară.

8. Aceasta ordonanță devine executorie cu începere din ziua de 16 August 1919.

Comandantul General al etapelor și al zonei de ocupație militară:

General Guvernator Șeful de Stat Major
Michaescu. Colonel Alimănescu.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință populației, că acei cari distrug sau încerc a distruge sau a strica calea ferată sau trenuri, imediat vor fi condamnați la moarte de către Curtea Marțială.

Toate autoritățile sunt responsabile pentru astfel de distrugerii și sunt datorate a le controla și împiedeca; în caz contrar comunele, unde se întâmplă vr'o distrugere, vor fi supuse la amende, iar șefii autorităților vor fi trimiși în judecata Curților Marțiale.

Comandantul trupelor din Transilvania: General Mardarescu. Șeful de stat major general Pataitescu.

Extras din Ordonanța Nr. 21 și 25.

1. Vor fi considerați ca infractori:

a) acei cari, fără rea credință, prin localuri publice, gări, trenuri, pe străzi etc. vor comunica, colporta, comenta în orice chip știri, fie adevărate, fie imaginare, sau păreri relative la operațiunile de războiu, situația și dislocarea trupelor, dispozițiunile autorităților militare, sau orice chestiune privitoare la armata română.

2. Această infracțiune se va judeca și condamna de pretori în prima și ultima instanță, cu închisoare până la un an și cu amendă până la 2000 lei.

Când faptele de mai sus se vor fi săvârșit în scopul de a spiona, sau trada, și aplică pedepsele prevăzute de legile penale în vigoare în timp de război.

Politica Budapestei.

— Declarațiile fostului președinte Wekerle și ale dlui Buchinger. —

— *Dela trimisul nostru special.* —

Budapesta 28 Aug.

După patru luni trăite în închisoarea bolșevicilor, d. Wekerle, fost de mai multe ori președinte de consiliu al Ungariei, nu și-a pierdut înfățișarea. Pare însă oșobit, și la aceasta contribuie de sigur povara anilor ce-i numără. Moralicește, mi-a făcut însă impresia unui om zdrobit, care privește pe ruinele trecutului, din care ar vrea să reclădească. Trăiește în lumea visurilor și speră să mai revină la guvern vreodată. Unele declarații, pe care nu m'a autorizat să le public, căci d. Wekerle mi-a vorbit mai bine de o oră și jumătate —, m'au făcut să văd că dsa întreține legături cu unele state, și încă din cele mai strânse. În legăturile acestea nu sunt excluse nici oarecare intrigă, al căror fir îl desvăleam intenționat, pentru a-l acoperi iarăși cu grăbă.

Am fost autorizat de domnul Wekerle, să public numai următoarele declarații ale sale:

— Pe viitor, spune fostul președinte, între România și Ungaria trebuie să existe cele mai bune relațiuni. Românii și ungurii au multe interese comune și în noua constelație a Europei, aceste două popoare trebuie să vadă că interesele lor merg la oaltă.

Ar fi mai bine să ne ajutăm reciproc și dacă se poate, să atragem în politica aceasta și pe bulgari, de cari nu ne diferențiem prea mult. Căci, spune d. Wekerle, trebuie să știți că bulgarii nu sunt slavi. Dar aceasta nu-i o condiție. Dacă bulgarii vor voi să vină alături de noi, bine. Cred însă, întrucât mă privește, că aceasta ar fi bine.

În ce privește situația internă a Ungariei, d. Wekerle a declarat:

— Toate partidele politice din Ungaria trebuie să se unească pentru a da o formă de guvernământ sănătoasă. Acest guvern, are datoria să aplice toate ideile democratice și sociale sănătoase ale timpului și toți trebuie să lucrăm pentru a înălțura criza prin care trecem. Fără o muncă pe toate terenurile de activitate, ne expunem să ajungem la o catastrofă.

Venind vorba despre noua configurație a statelor d. Wekerle s'a exprimat astfel:

— Sunt de părere că Transilvania trebuie să fie autonomă, cu limba română ca limbă de stat. Dar, să fie permisă întrebuințarea celorlalte limbi...

Am constatat totuși că în sistemul de gândire al fostului președinte s'a produs un progres sensibil. Nu va trece mult și sperăm că procesul dsale de gândire va progresa și va părăsi ideea ce a exprimat cu atâta sinceritate, omul care trăiește în visuri.

Ce spune d. Buchinger

unul din cei mai de seamă membri ai partidului social democrat.

Din cauza bolșevismului cu care au pacat mulți dintre socialiștii din Ungaria, partidele socialiste trec printr'o grea criză. Mulți dintre bărbații politici unguri sunt de părere că socialismul e discreditat în Ungaria pentru multă vreme. Că s'a produs o contrareacțiune din partea celorlalte partide, aceasta e evident. Socialiștii însă își declină orice răspundere de colaborare cu comuniștii.

Cele ce mi-a spus d. Buchinger, aruncă o lumină asupra unor stării de lucruri din trecut și întrebările ce i-am pus au fost pentru a stabili o legătură în succesiunea evenimentelor. Cred nu numai că e interesant să reproduc spusele domnului Buchinger, dar și folositor, pentru cei care vor să cunoască în deaproape curente de opinie ce frământă Budapesta.

— De ce a căzut guvernul lui Peidl?

— Oamenii lui Friedrich, spune d. Buchinger, s'au prezentat într'o bună zi la consiliul de miniștri și l-au somat să se retragă, fără nici o altă explicație. A fost o lovitură

contra revoluționară. Peidl și guvernul lui n'au fost comuniști și acest guvern n'a fost continuarea guvernului bolșevist. La înaintarea trupelor române, sindicaliștii au făcut presiuni asupra comuniștilor, cerându-le să se retragă.

Suntem acuzați că am fost comuniști. Adevărul e că eu, Garami și Peidl, la 21 Martie, adică atunci când s'a provocat comunismul ne-am retras din conducerea partidului social democrat și n'am mai făcut politică activă. Eu și Peidl am trăit ascunși în Budapesta, Garami s'a reușit în Elveția.

Imediat ce Peidl a ajuns primministru, a intrat în tratative cu democrații, burghezii, între care cu Nagyatadi, Szabó István etc. Cu ceilalți din cauză că erau mai mulți și unii refugiați în provincie nu s'au putut începe tratativele. Când s'a produs lovitură contra lui Peidl, la spatele lor stăteau oamenii lui Friedrich István.

— Care e atitudinea dstră față de guvernul lui Friedrich?

— Socialiștii cu friedrichiștii sub nici o formă și în nici o împrejurare nu vor intra în tratative. Friedrich face bolșevism alb. El a făcut lovitură de stat, e reacționar, clerical și monarhist.

— Ce aveți de spus despre armata română?

— Armata română s'a purtat și se poartă foarte bine. Noi am crezut întâi că armata română voește a se amesteca în politica internă a țării, dar ulterior ne-am convins de contrar și am putut vedea aceasta cu cea mai mare liniște și siguranță. Ne-am convins cu cea mai mare satisfacție că armata română din Budapesta nu vrea să se amestecă în politica internă a țării.

Starea de asediu care a fost declarată de guvern, a fost declarată de nulă și neavenită din partea românilor.

Față de Friedrich, socialiștii fac cea mai mare opoziție fiindcă guvernul lui nu îndeplinește cerințele actuale ale statului.

Cred, și aceasta e observația mea proprie, care nu angajează partidul, că muncitorimea nu va lua parte la alegeri și va începe o luptă cu mijloace legale extraparlamentare. Desigur că lucrul acesta nu e de dorit, căci s'a dovedit și în trecut că după o luptă de 15 ani extraparlamentară, rezultatul a fost bolșevismul.

— Care credeți că ar fi forma cea mai bună de stat a Ungariei în viitor?

— Constat că burghezimea și muncitorimea s'au saturat de habsburgi. Tărănimea care numără aproape două milioane și al cărei număr nu se schimbă nici în noua Ungarie, e lipsită de pământ și crede că destul au stăpânit habsburgii.

Dacă constituanta s'ar alege pe baza votului egal, direct și secret și dacă constituanta ar decide să dea formă monarhică Ungariei — deși aceasta e în contra aspirațiilor țării, ne vom pleca în fața puterii.

— Ce credeți despre ocuparea Budapestei?

— Vă răspund aici, că o viață națională nu se poate desvolta decât atunci când vom dispune liberi de noi înșine. În ce privește relațiile noastre în viitor, vrem să avem — fiind liberi — relațiile cele mai bune cu toți și în special cu vecinii. Noi cu românii vrem să avem cele mai bune legături.

— La ultima întrebare ce i-am pus dlui Buchinger, relativ la politica dlui Friedrich István, după ce dsa a ținut să-mi spună din nou că partidele politice luptă între ele, fără cel mai mic amestec din partea trupelor române, s'a exprimat după cum urmează despre politica lui Friedrich, pe care a dus-o până la 28 Aug. când a format noul guvern.

Inregistram aceste declarații ca titlu de document.

— Mă plâng, încheie d. Buchinger — că în prezent e o teroare albă sub regimul căreia mii de oameni cari nu sunt bolșevici stau în închisoare. Libertatea cuvântului e oprită în sensul strict al cuvântului și muncitorimea e agitată. Aceste lucruri nu duc la

liniște. Avem documente medicale și chiar documente vii despre toate cele petrecute în decurs de trei săptămâni numai. Zilnic apar afișe în care Friedrich anunța că atâția muncitori au părăsit partidul; dar noi cari trăim între ei și cunoaștem în de aproape cum se petrec lucrurile în sindicate, afirmăm că nici un muncitor n'a părăsit partidul. Dovadă, ziarul guvernului nu poate apare regulat din cauza grevei tipografilor. Acest ziar e cules de unul Doy pe care l-au scos din închisoare. Mulți lucrătorii scoși din închisoare și trimiși la redacție să lucreze, nu se duc la redacție ci acasă sau în spitale, să-și vindece suferințele. Așa vedem noi situația față de Friedrich, termină d. Buchinger.

Armata română a vorbit minunat, acum e rîndul bărbaților politici să fie la înălțime.
Vasile Savel.

Telegrame.

Guvernul vienez nu stă de vorbă cu guvernul maghiar.

Viena 30. — Guvernul din Viena a primit nota guvernului maghiar, în care acesta protestează contra anexării unor ținuturi din Ungaria.

Guvernul vienez a declarat hotărât, că nota ungară nu va primi nici un răspuns.

Exarhiducele Iosif pleacă în Italia.

Budapesta 30. — Exarhiducele Iosif, a sosit ieri dela moșia sa din Alesuth la Budapesta. Exarhiducele s'a întreținut cu generalul Monbelli și primministru Friedrich. Exarhiducele a declarat, că se retrage din politică și pleacă pentru mai mulți ani în Italia.

Reluarea comunicațiunei ferate între Agram, Zenum și Budapesta.

Budapesta 30. — De trei zile s'a reluat circulația pe căile ferate dintre Budapesta și Agram peste Cincibiserici, Budapesta, Zenum, peste Neoplanta.

Italianii părăsesc orasul Fiume.

Budapesta 30. Trupele italiene din Fiume și împrejurimi, cari sunt cam 5000 de oameni infanterie și alte mici detașamente de alte categorii, se pregătesc să evacueze orașul. »Popolo de Italia« scrie, că în locul acestor trupe vor sosi la 2 Septembrie în Fiume trupe franco-engleze, sub comanda unui general englez.

Apelul irlandezilor către lumea civilizată.

Paris, 30. — „Newyork Sun“ cel mai mare ziar american publică interesante declarațiuni ale conelui de Valora, cunoscutul șef al revoluționarilor din Irlanda. Conte de Valora spune, că în Irlanda majoritatea populațiunei este sîneferistă. Irlandezii au încercat totul, ca principiile de autodeterminațiune profesate de Wilson să fie aplicate și în Irlanda. Deputațiunile partidului național irlandez, s'au prezentat în repetite rânduri la conferința de pace, dar glasul lor a fost tot de atâtea ori înăbușit de delegații pentru pace ai Angliei, fără ca vre-o mare putere să fi intervenit în favoarea Irlandei.

Lucrările conferinței de pace se apropie de sfârșit. Totuși chestiunea irlandeză nu a ajuns în discuțiune nici măcar pentru o clipă.

Această părăsire a intereselor irlandeze, a împins la desperare pe irlandezi, cari sunt decși să continue lupta până când vor atrage asupra lor luarea aminte a întregii lumi civilizate.

Contele de Valora își încheie destăinuire în un apel călduros către poporul american, pe care îl roagă să intervie pentru rezolvarea, dreaptă a chestiunei irlandeze.

CORESPONDENȚA.

Barbu. — București. — Trimite-l pe Ipcar. Să aducă și vre-o 4000 lei. Transmite pe același cale știrile dela George. — R.

Cenzurat: Dr. S. Miclea

Provocațiune.

Clientul meu d. I. Rosenthal, a cumpărat dela d. I. Martin, din Sibiu, toate mașinile, literile, motoarele și toată instalația tipografică cari se găsec acum la Arad, str. Francisc Deák, în localul lui „Arad és Vidéke”, al căror proprietar era mai înainte d. Kalmár Lajos.

Deși nu este cazul cumpărării unei întreprinderi, ci numai a obiectelor de proprietate, în înțelegere cu vânzătorul provoc pe toți creditorii acelei imprimerii „Arad és Vidéke” a dlui Kalmár Lajos, să-și anunțe la mine, în scris, în termen de 15 zile toate pretențiunile bănești la cari sunt îndreptățiți. În caz contrar clientul meu nu mai are nici un fel de răspundere, în nici un caz, pentru eventualii creditori.

Arad, la 20 August 1919.

Dr. SEVER MICLEA
advocat, Arad.

Ro 383

Regatul România, Consiliul Dirigent Sibiu, —
Resortul de Justiție.

Nr. 515-1919 Pres. Jud.

CONCURS

Pentru furnizarea imprimatelor necesare anul 1919-1920 instanțelor judecătorești de pe teritoriul administrat de acest resort se deschide concurs cu oferte în scris.

Amatorii vor înainta ofertele lor detaliate cu modelele de hârtie și după posibilitate arătând un preț mijlociu după 1000 coale.

Fiind prețurile fluctuante este consult a se arăta prețul muncii (tipar etc.) și câștigul dorit în procente după costul original al hârtiei.

Ofertele se primesc până în 10 Septembrie 1919 la resortul de justiție în Sibiu, str. Schewis nr. 5 unde se dau și deslușiri.

Sibiu, la 14 August 1919.

Dr. AUREL LAZAR
șeful resortului de justiție.
Re 354-3

Regatul România C. D. pentru Transilvania,
Bănat și ținuturile ungurene locuite de Români
Resortul Afacerilor Industriale.

Nr. 1654. Secția V.

CONCURS.

La Resortul Afacerilor Industriale, Secția V. Direcțiunea Măsurilor și Greutăților, se primesc 15 (cincisprezece) candidați pentru a fi pregătiți și pe urmă împărțiți ca funcționari la Oficiile de măsuri și Greutăți în Transilvania, Bănat și ținuturile ungurene locuite de Români.

În vederea pregătirii candidaților pentru serviciul verificării măsurilor și greutateților, se va organiza la Sibiu un curs special de 10 (zece) săptămâni. La acest curs vor fi admiși numai absolvenții școlii înalte de tehnică, sau acei candidați, cari au depus cel puțin examenul de maturitate la o școală reală și cunosc limba românească.

Petițiile provăzute cu documente de studii, de botez și indigenat în original sau copie legalizată, sunt a se adresa consiliului Dirigent, Resortul afacerilor Industriale la Sibiu, până în 15 Septembrie 1919.

Participanții la cursuri vor primi din partea Resortului un ajutor lunar de 800 cor. pentru acoperirea trebuinței de trai și 150 cor. pentru cheltuielile de călătorie la Sibiu.

După absolvirea cursului și depunerea examenului, candidații vor fi denumiți prin decret în clasa de salarizare conform studiilor absolvate și vor fi împărțiți la Oficiile de Măsuri și Greutăți în Transilvania Bănat și ținuturile ungurene.

Sibiu, la 20 August 1919.

pt. Șeful Resortului:
Secretar General:
E. MUNTEAN, m. p.

(Re 357-5)

Caut un ucenic pentru prăvălie care are cel puțin 2 cl. gimnaziale. Parteni D. Lupșa, comersant Hălmaș. Lu 368-3

Regatul România C. D. pentru Transilvania,
Bănat și ținuturile ungurene locuite de Români
Resortul Cultelor și al instrucțiunii Publice.

Nr. 10654. Secția III.

AVIZ.

Ministerul de culte și instrucțiune publică anunță, că la Școala superioară de medicină veterinară din București sunt vacante 25 de burse, de câte 200 Lei lunar fiecare, pentru studenții Ardeleni, cari voesc să îmbrățișeze cariera de medic veterinar.

Durata studiilor e de 5 ani.

Școala are cămin și cantină, unde studenții pot lua masa pentru 5 Lei pe zi.

Condițiile de admitere sunt: 1) Să fie bacalauriat (maturitate) 2) Să fie român de naționalitate.

Petițiile cu actele necesare se primesc până la 1 Octombrie a. c. la Direcția Școlii superioare de medicină veterinară din București.

Sibiu, la 23 August 1919.

pt. Șeful Resortului:

Dr. O. GHIBU, m. p.
Secretar General.

(No. Re 373.)

Publicațiune de licitație.

Se va vinde la licitație benevolă în 9 Septembrie 1919, orele 10 a. m. în biroul oficiului meu cu jumătate din produs, o grădină de 8 jugăre catastrale, plantate cu vie, îndusă în catastral nr. 485 din Palos poziția A + 1 și 2.

Prețul de strigare 90.000, adică nouăzeci mii cor.

Arad, 25 August 1919.

Béla Joó

Jo 370-3 preș. la sedria orfanală.

Văduva dr. Adolf Mann născută Ileana Glück, atât în numele său cât și a rude-niilor sale, cu adâncă durere aduce la cunoștință că soțul său adorat

medical Dr. ADOLF MANN

în vigoarea puterii sale de muncă, în al 41-lea an al vieții sale laborioase și în al 7-lea an al idealei sale căsnicii, după lungi suferințe a adormit în Domnul, la 29 l. c. în Giula.

Rămășițele lui pământești le-am transportat acasă și le vom petrece la locul de vecinică odihnă, în cimiterul izraelit din Arad, la 31 l. c. d. a. la ora 5^{1/2}.

Arad, la 30 August 1919. Gu 392

De vânzare.

Negustorie de vin, bere, rachiu, grâu și produse agricole, cu o existență de 50 ani, cu apartamente pentru locuință, magazine, pivnițe, ghetărie sistem american, cu toate ajustamentele, eventual împreună cu depozitul de marfă.

Doritorii de a cumpăra, cari dispun de capital, agili și cu pregătire comercială sunt rugați să se prezinte la firma: **Frații Kornis**, Arad, str. Vörösmarty nr. 2. Ko 369-3

ANUNȚ.

Se caută pentru domeniile colonel N. G. Cantacuzino UN INSPECTOR cu referințe bune, cunoscut în agricultură și viticultură.

Solicitorii acestui post se pot adresa dlui G. MAROȘ, Com. Marosaszó Lipova, ori direct în București, Administrației Domeniilor Cantacuzino, strada General Budișteanu nr. 22. Ma 318-3

Hârtie de împachetat SUPERIOR albă de vânzare în mic și mare la firma: „HERMES”, întreprindere de comisiuni, ARAD, str. Luther nr. 1.

STEAGURI NAȚIONALE

SE AFLĂ DE VÂNZARE ÎN
DIFERITE MĂRIMI LA :

LIBRĂRIA „CONCORDIA”
STR. FRANCISC-DEÁK NUMĂRUL 39

— La comande mai mari se dă rabat. —
Li 293

PREPARATUL CEL MAI IDEAL CONTRA

ASUDATULUI DE MÂNI ȘI DE PICIOARE

E PREPARATUL

PUDRA „ANOSMIN” prețul — — — — 6 cor.
SPIRITUL „ANOSMIN” prețul — — — — 6 ”

USCĂ, INCEATĂ MIROSUL ÎNDATĂ,
INCEATĂ ASUDATUL.

Preparatele de sus le prepară conducătorul farmaciei ROZSNYA V.

IULIU ASMĂNY, farmaciști

A R A D, colțul pieței Libertății
și colțul străzii Eötvös. Ro 204-40

Pielăria „Propășirea”

GEORGE ALIMĂNESCU

BUCUREȘTI, strada Decebal nrul 5.

Anunță onorata sa clientelă, că i-a sosit un mare transport de pielărie, ca talpă, compoane, chevreauri, boxuri, antilope și veluri, diferite culori, cue de lemn etc. toate cu prețuri convenabile. Pi 363

VAR prima calitate, ars cu lemn, în dataliu și poziții de vagoane se capătă la firma:

STEFAN HENRIK, Arad, bulevardul Elisabeta (vis-à-vis de „Boul roșu”). Se 378-3

Se vinde în o comună mare cu gară, o prăvălie de coloniale, fier și manufactură cu drept de licență și trafică dimpreună cu casa. Întreprindere rentabilă care există de 20 ani. la 374-3

Adresa la Administrație.

LUMINARE ELECTRICĂ,
CLOPOTEL,
TELEFON,

Introducere și reparări primește: VARGA és TSA
instalatori de electrică ARAD, str. Andrássy nr. 3.
Va 372

Esarendare de pământ. Se dă în arândă prin licitație publică 45 jugăre pământ arător în hotarul Aradului — din lăsamântul lui D. Dobru, — pe timp de un an. Licitația se va ține Marti, în 2 Septembrie la 11 ore, în biroul căpitanului de poliție din Arad-Gaiu, prin tutorul averti GEORGIIU POPOVICIU. Po 383

De vânzare prânzitor de palisandru cu 6 scaune. Dormitoare permanent în depozit. Andrei Csatlós, măsar de mobile ARAD, strada Urban Iván numărul 17. Esa 375

Fabrică de măhuri de tătarcă în Arad.

Aduc la cunoștința onoratului public, că în

A R A D, strada Francisc Deák nrul 31-32
în legătură cu fabrica mea de perii am înființat

o fabrică de măhuri de tătarcă

unde se află permanent artiștii cei mai durabili de măhuri de tătarcă și de perii în orice cantitate. Revânzătorii se împărtășesc de favoruri mari la preț. Depozitul de bricatelor se află în prăvălia din str. Francisc Deák 2. Mă rog de binevoitorul sprijin și în viitor. Fabrica de măhuri și perii a lui Ma 348-3

ALEXANDRU MAÁR.